

Antwerpen
voor Klimaat

Linkeroever Klimaatneutraal 2030

Laatste update: 7 juni 2024

© Viviane Vermeiren

Voorwoord	3
Onze ambitie	4
Ons werkgebied	5
Wat ging hieraan vooraf?	7
Ons plan van aanpak	11
Thema's	13
<u>Gebouwen</u>	15
<u>Mobiliteit en transport</u>	25
<u>Hernieuwbare energie</u>	34
<u>Materialen</u>	39
<u>Groene infrastructuur</u>	42
Contact	45
Partners	46

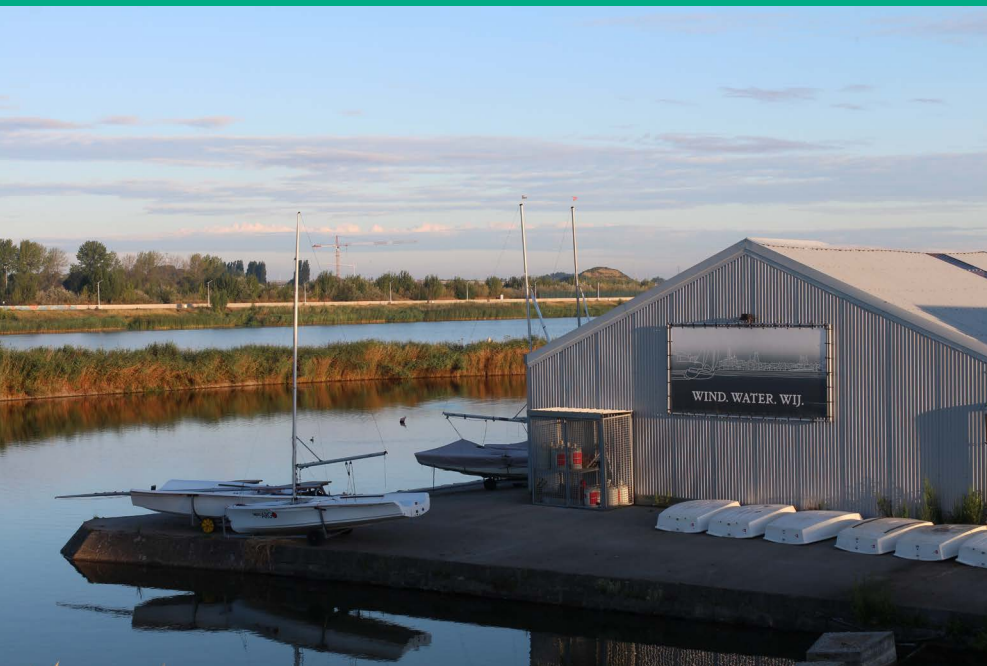
Beste lezer

Antwerpen is vastberaden om een pionier te zijn in de strijd tegen klimaatverandering. Hierbij verminderen we niet alleen onze eigen impact, maar inspireren we en mobiliseren we anderen om hetzelfde te doen. Het Klimaatcontract voor Linkeroever is dan ook een ambitieuze mijlpaal in onze gezamenlijke inspanningen om de wijk tegen 2030 klimaatneutraal te maken.

De keuze voor Linkeroever is geen toeval. Deze wijk vertegenwoordigt een microkosmos van Antwerpen, met zijn diverse demografie, woontypologieën en specifieke uitdagingen en kansen. Door te kiezen voor een wijkgerichte aanpak kunnen we de impact van onze acties verhogen. Zo spelen we directer in op de behoeften en mogelijkheden van de bewoners.

Het Klimaatcontract is het resultaat van een intensieve samenwerking tussen verschillende partners, zowel binnen de stad als met externe stakeholders. Het weerspiegelt een collectieve ambitie, gestoeld op co-creatie en gedeeld eigenaarschap. De uitvoerige analyses, de actieplannen en de financiële strategieën vormen de basis voor onze transitie naar klimaatneutraliteit.

We staan voor een uitdaging die ons allen aangaat en waarbij elke bijdrage telt. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om te handelen en te investeren in een duurzame toekomst voor iedereen. Dit Klimaatcontract is niet enkel een plan, maar een oproep tot actie. Een uitnodiging om mee te werken aan een toekomst waarin Linkeroever niet alleen een prachtige wijk is om in te leven, maar ook een voorbeeld van hoe steden kunnen leiden in de klimaattransitie.

© Viviane Vermeiren

Linkeroever als trendsetter Samen met 100 andere steden klimaatneutraal tegen 2030

Het verhaal van Linkeroever en het Antwerpse Klimaatcontract kadert binnen een breder Europees plan om klimaatneutraliteit te bereiken. Dit plan maakt deel uit van de EU-missie om tegen 2030 100 klimaatneutrale en slimme steden te creëren. De Europese Unie streeft ernaar om tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te worden - de missie voor deze steden is een cruciaal element in deze strategie.

Linkeroever dient als een 'living lab' en proefproject voor de ambitieuze doelstellingen van de Europese Commissie. De wijk is een voorbeeld van hoe lokale acties, afgestemd op specifieke omstandigheden en behoeften, kunnen bijdragen om overkoepelende klimaatdoelen te halen. Met de ambitie om 80% minder CO₂ uit te stoten tegen 2030, loopt Linkeroever vooruit op de EU-doelstellingen. Zo biedt het waardevolle inzichten en ervaringen, die kunnen gedeeld worden met andere Europese steden.

Deze inspanningen sluiten aan bij de aanpak van de Europese Unie: klimaatadaptatie en sociaal-economische transformatie worden gecombineerd met technologische innovatie. De ervaringen van Linkeroever helpen bij het vormen van een blauwdruk die andere steden kunnen volgen. Ze dragen ook bij aan een grootschalige transformatie om de doelstellingen van de Europese Green Deal te verwezenlijken.

Linkeroever

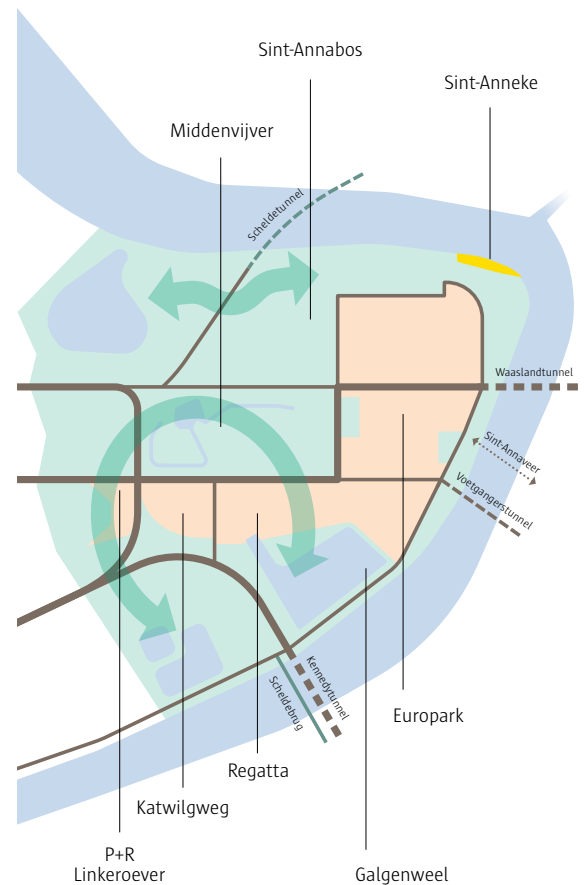
In 't kort

Naam: Linkeroever

Oppervlakte: 10,11 km²

Aantal inwoners: 17.591 (mei 2024)

Doelstelling: de CO₂-emissies op Linkeroever met 80% verminderen tegen 2030, met als referentiepunt de stedelijke emissie-inventaris opgemaakt in 2019.

De keuze voor het Antwerpse Klimaatcontract viel op de wijk Linkeroever, die dankzij een unieke mix aan bewoners en gebouwen representatief is voor de hele stad. Linkeroever heeft een diverse bevolking, een hoog percentage meergezinswoningen en een significante aanwezigheid van kwetsbare huishoudens. Deze combinatie biedt de stad een uitgelezen kans om er innovatieve klimaatacties te implementeren, die zowel sociaal rechtvaardig als schaalbaar zijn. De wijk doet dienst als een 'living lab' voor het testen van duurzame oplossingen, die later in heel Antwerpen en daarbuiten toegepast kunnen worden. Hiermee wil de stad zijn voortrekkersrol in de Europese transitie naar klimaatneutraliteit bevestigen.

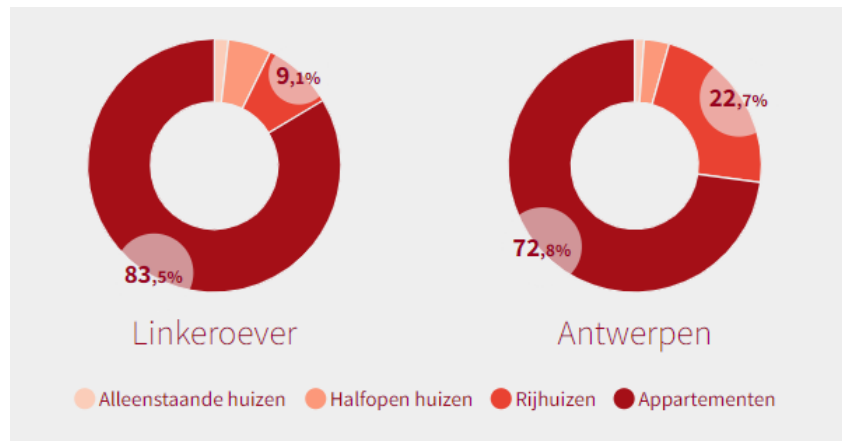
Dit project wil de levenskwaliteit verbeteren en duurzame oplossingen toegankelijk maken voor de inwoners, ondernemers en bezoekers van Linkeroever. De nadruk ligt op inclusieve participatie en het ondersteunen van kwetsbare groepen, zodat de overgang naar klimaatneutraliteit sociaal rechtvaardig en haalbaar is voor iedereen.

Stad Antwerpen en haar partners streven ernaar om bewoners actief te betrekken bij het proces, hun input te waarderen en samen te werken aan een gezondere, duurzamere leefomgeving.

Dit betekent dat er kansen ontstaan voor verbeteringen in woongebieden, energievoorziening en lokale mobiliteit, wat de hele wijk - en uiteindelijk de hele stad - ten goede zal komen.

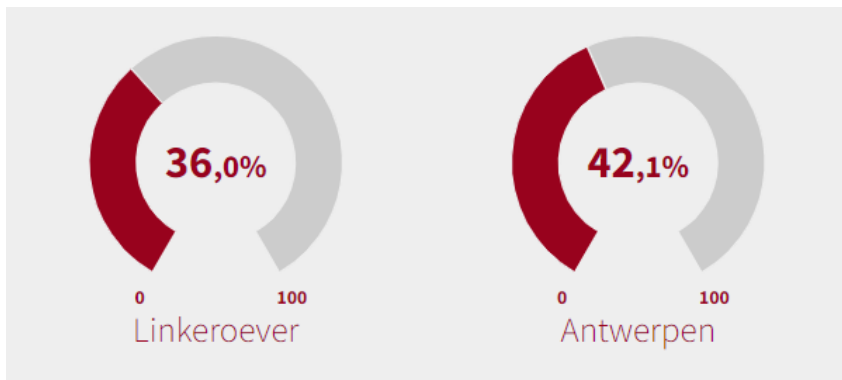
Woontype detail

Opdeling van het bewoond patrimonium volgens woontype voor de wijk Linkeroever en de stad Antwerpen

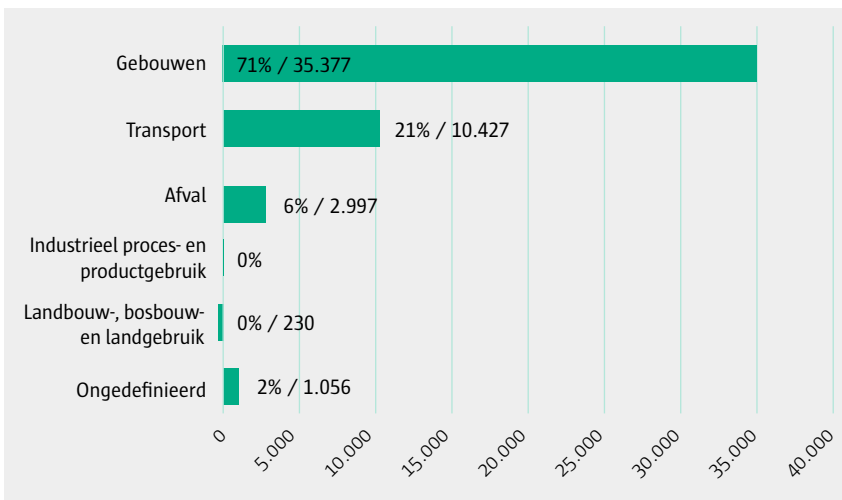
Door eigenaar bewoonde woningen

Aandeel woningen bewoond door de eigenaar voor de wijk Linkeroever en de stad Antwerpen

Emissie-inventaris Linkeroever 2019

CO₂eq/jaar Linkeroever

Tijdslijn

Het Klimaatcontract voor Linkeroever komt niet zomaar uit de lucht vallen. Al meer dan 15 jaar timmert de stad aan de weg naar een klimaatneutraal Antwerpen. We zetten graag de belangrijkste momenten even op een rijtje.

- 2009** | Als een van de eerste steden ondertekent Antwerpen begin 2009 het **Burgemeestersconvenant** (the Covenant of Mayors). Daarin engageren verschillende Europese steden zich om tegen 2020 minstens 20% minder CO₂ uit te stoten.
- 2011** | Het **Antwerpse Klimaatplan 2020**, dat na de ondertekening van het convenant werd opgesteld, wordt goedgekeurd. Daarin licht de stad haar klimaatbeleid toe, met een hoger ambitieniveau voor de eigen stedelijke werking: tegen 2020 de eigen CO₂-uitstoot reduceren met 50%.
- 2015** | In 2015 ondertekent de stad het Europese Burgemeestersconvenant voor klimaatadaptatie (the Covenant of Mayors Adapt). Met deze overeenkomst engageren we ons tot 'klimaatadaptatie'. Dit betekent dat we de stad willen wapenen tegen de impact van de klimaatverandering en de nodige maatregelen nemen in alle lopende plannen en processen. We actualiseren eveneens het Klimaatplan 2020.
- 2017** | In 2017 gaan we nog een stap verder en wordt het hernieuwde Burgemeesterconvenant ondertekend. We engageren ons om minstens 40% minder CO₂ uit te stoten, energiearmoede te bestrijden en te bouwen aan een stad die bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering.
- 2018** | De voorbereiding van het **Klimaatplan 2030** begint, waarmee we onze ambitie opdrijven. De stad laat het potentieel voor stedelijke CO₂-reductie onderzoeken. Op basis van deze onderzoeksresultaten willen we de uitstoot van CO₂ tegen 2030 verminderen met 50 tot 55% ten opzichte van 2005.

Wat ging hieraan vooraf?

- 2019** | Samen met interne en externe stakeholders wordt de laatste hand gelegd aan het Klimaatplan 2030.
- 2020** | Begin december 2020 keurt het Antwerpse stadsbestuur het Klimaatplan 2030 goed. De stad wil met dit plan een voortrekkersrol blijven spelen in de strijd tegen klimaatopwarming. ‘Antwerpen voor Klimaat’ bundelt alle maatregelen en projecten en rekt deze door in potentiële klimaatwinst. Antwerpen is de eerste stad in Vlaanderen die zich hiermee spiegelt aan de European Green Deal.
- 2021** | Stad Antwerpen stelt Manon Janssen aan als **Klimaatregisseur**. Zij neemt een onafhankelijke rol op en is van groot belang om de uitvoering en de voortgang van het Klimaatplan in goede banen te leiden. Het is haar taak om stakeholders te verzamelen en te activeren, alsook om knelpunten te identificeren en weg te werken. Daarnaast adviseert ze het college en is ze de voorzitter van de nieuw opgerichte **Klimaatraad**.
- 2024** | In het voorjaar van 2024 wordt het **Klimaatcontract Linkeroever 2030** voorgesteld. Dit ambitieuze plan is onderdeel van een EU-missie - een initiatief dat voortkomt uit de Europese Green Deal - met als doel de CO₂-uitstoot op Linkeroever met 80% te verminderen tegen 2030.

Samenwerking als rode draad

Transparantie als verbindende factor

Het Klimaatcontract voor Linkeroever is het resultaat van een intensieve co-creatie tussen diverse partners, met stad Antwerpen als spilfiguur. Dit proces omvatte de samenwerking met lokale overheden en bedrijven, maar ook de sociale huisvestingsmaatschappij, de netbeheerder en de bewoners zelf. Door onze krachten en kennis te bundelen hebben we actieplannen en investeringsstrategieën ontwikkeld, om zo de wijk klimaatneutraal te maken tegen 2030.

Wat ging hieraan vooraf?

De focus ligt op participatie en inclusie. We gaan, samen met partners, actief op zoek naar input van alle betrokkenen. Zo zorgen we voor een duurzame en sociaal rechtvaardige transitie, die inspeelt op lokale behoeften en mogelijkheden.

- **Stakeholderbetrokkenheid en opbouw mandaat (januari-april 2023):** Hierbij werd een 30-tal gesprekken gevoerd met stadsdiensten, overheden en vertegenwoordigers uit diverse emissie- en expertisedomeinen (zoals financiën, beleid, innovatie en participatie). Het resultaat was de vorming van een stuurgroep en een transitieteam, om een sterk mandaat en gedragen plan te ontwikkelen.
- **Systeemanalyse en drempeldetectie (januari-juni 2023):** In deze fase hebben we de huidige klimaatsituatie en het beleid op Linkeroever in kaart gebracht. We analyseerden de emissiegegevens, onderzochten het bestaand beleid, bekeken de financiële stromen en lijkten de stakeholders op. Daarnaast identificeerden we mogelijke drempels voor het bereiken van klimaatneutraliteit.
- **Actie- en investeringsplanontwikkeling (juni-december 2023):** Op basis van de eerder gedefinieerde drempels en systemische inzichten werden mogelijke scenario's en actiepaden ontwikkeld. Dit resulteerde in een gedetailleerd portfolio van acties en investeringsstrategieën. In deze fase werden ook financiële modellen en een economische strategie voor de implementatie van het actieplan opgesteld.
- **Implementatie en opvolging:** Het actieportfolio wordt uitgevoerd in samenwerking met lokale overheden, nuts- en andere bedrijven, gemeenschappen en individuele huishoudens. Hierbij zijn coördinatie en financiële planning essentieel voor het succes. Dit omvat het beheer van middelen, de afstemming van projecten, plus regelmatige evaluatie en bijsturing van het Klimaatcontract.

Het co-creatieve traject benadrukt transparantie, inclusiviteit en participatie, waarbij alle betrokkenen actief bijdragen aan het vormgeven van een duurzame en rechtvaardige toekomst voor Linkeroever.

Wat ging hieraan vooraf?

De concrete partners in het Klimaatcontract Linkeroever 2030 omvatten een mix van publieke en private entiteiten, waaronder:

- **Woonhaven Antwerpen:** de sociale huisvestingsmaatschappij die betrokken is bij het verbeteren van de woonomstandigheden en het verduurzamen van de huisvesting.
- **Fluvius:** de netbeheerder die betrokken is bij energiedistributie en het ondersteunen van de energietransitie op Linkeroever.
- **Mobiliteit:** diverse overheidsdiensten en -organisaties die werken aan mobiliteits- en transportoplossingen.
- **Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA):** de Vlaamse overheidsinstantie die ondersteuning biedt op het gebied van energie- en klimaatbeleid.
- **NetZeroCities:** de organisatie die namens de Europese Commissie de missiepartners ondersteunt bij hun overgang naar klimaatneutraliteit.
- **Samen KlimaatActief:** een initiatief dat zich richt op de verduurzaming van bedrijven en organisaties.
- **Confederatie Immobiliënberoepen (CIB):** een van de landelijke beroepsorganisaties die de vastgoedsector en syndici vertegenwoordigt.
- **Organisatie voor Duurzame Energie (ODE):** de sectororganisatie voor duurzame energie in Vlaanderen die werkt aan een 100% hernieuwbaar energiesysteem.
- **Flux50:** de Vlaamse energiecluster die bedrijven, onderzoeksinstituten en overheden samenbrengt rond innovatieve energieprojecten.

Deze partners zetten hun expertise, netwerk en middelen in om de ambitieuze doelen van het Klimaatcontract voor Linkeroever te realiseren. Ze werken samen in een gecoördineerd traject om klimaatneutraliteit tegen 2030 te bereiken.

Ons plan van aanpak

Stad Antwerpen stelt een portfolio van actiepunten voor op basis van de gemaakte emissie-inventaris. Uit een doorgedreven analyse leren we waar er moet ingegrepen worden om tot klimaatneutraliteit te komen. Deze ingrepen noemen we interventies.

Dit zet de structuur uit voor alle acties, opgedeeld in **vijf grote interventie-thema's**. Drie daarvan zijn emissiereductiedoelstellingen, die focussen op de uitstoot van gebouwen, voertuigen en materialen. De twee overige zijn compensatiedoelstellingen, gefocust op de shift naar groene energie en de realisatie van nieuwe groeninfrastructuur.

Het portfolio van actiepunten wordt tweejaarlijks geëvalueerd. Nieuwe initiatieven worden toegevoegd, terwijl lopende (of afgeronde) acties geëvalueerd en bijgeschaafd worden.

Zelf een idee om mee te werken aan een klimaatneutraal Linkeroever? Aarzel niet om ons te contacteren via missielinkeroever@antwerpen.be. Zowel particuliere als professionele initiatieven komen in aanmerking.

Financiering

Het actieplan geeft aan met welke acties we in samenwerking met partners het stadsdeel Linkeroever klimaatneutraal zullen maken. Het investeringsplan koppelt hier een kostprijs aan en zet uiteen hoe we die financiële kloof kunnen overbruggen.

De grootste investeringsuitdaging voor Linkeroever is het fossielvrij maken van de gebouwen, door het warmtenet aan te leggen en de gebouwen energetisch te renoveren.

Voor elke investering werd in kaart gebracht bij welke partijen (stad, netwerkbeheerder, sociale huisvestingsmaatschappij, huiseigenaren) deze ligt. Parallel aan deze oefening werd een analyse gemaakt om gericht nieuwe acties op te zetten die de klimaattransitie haalbaar en betaalbaar maken. Dit kan bijvoorbeeld door nieuwe financieringsinstrumenten in het leven te roepen, maar evengoed door nieuwe bouwtechnieken te ontwikkelen die de renovatiekost doen dalen.

© Viviane Vermeiren

Gebouwen

Maximale reductie van CO₂ voor gebouwen

We streven naar het verduurzamen van bestaande gebouwen en het stimuleren van groene nieuwbouwprojecten. Centraal in onze aanpak staan maatregelen zoals het energie-efficiënt renoveren van woningen, het invoeren van duurzame verwarmings- en koelsystemen en het verhogen van de isolatiestandaarden.

Gebouwen zijn verantwoordelijk voor 71% van de CO₂-uitstoot op Linkeroever.

Mobiliteit en transport

Maximale reductie van CO₂ voor voertuigen

We ontwikkelen een duurzaam mobiliteitsplan dat de CO₂-uitstoot van transport vermindert. Dit plan omvat het stimuleren van openbaar vervoer, het bevorderen van een fiets- en voetgangersvriendelijke infrastructuur en het ondersteunen van elektrische mobiliteit - onder meer door het plaatsen van laadpalen.

Voertuigen dragen momenteel voor 21% bij aan de uitstoot in de wijk.

Hernieuwbare energie

Productie en gebruik van hernieuwbare energie maximaliseren

We investeren in de productie en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, zoals zonne- en windenergie. Daarnaast rollen we infrastructuur uit, zoals warmtenetten die restwarmte benutten.

Materialen

Maximale reductie van CO₂ voor materialen

We nemen maatregelen die gericht zijn op het verminderen van afval en het stimuleren van recycling en hergebruik. Bovendien passen we circulaire principes toe in nieuwbouw- en renovatieprojecten.

Het gebruik van duurzame materialen kan tot 6% van de CO₂-uitstoot in de wijk verminderen.

Groene infrastructuur

We creëren groene plekken en passen ons aan om steden beter bestand te maken tegen klimaatverandering. Maatregelen zoals watermanagement, het aanleggen van groendaken en stadstuinen zijn hier goede voorbeelden van.

Doorbraakprojecten vs. strategische acties

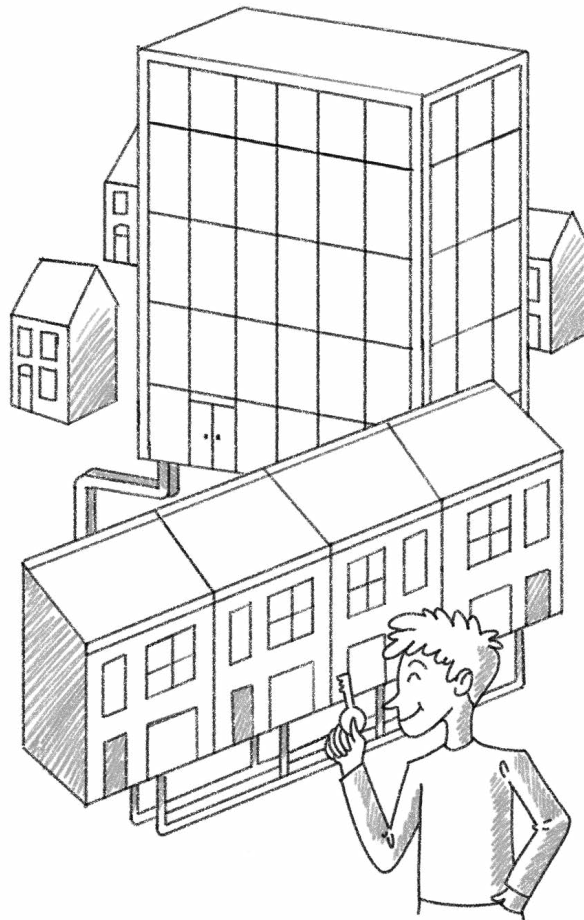
De verschillende interventies kunnen we indelen als doorbraakprojecten en strategische acties.

De weg naar klimaatneutraliteit kent verschillende hindernissen, zoals beperkende regelgeving, technologie die nog niet voorhanden is, gebrek aan financiële middelen, tijd en ruimte. Als we die barrières kunnen overwinnen, forceren we een doorbraak die ons helpt bepaalde dingen te realiseren of dat sneller en/of beter te doen. Een innovatief project dat inzet op het overwinnen van een of meerdere hindernissen richting klimaatneutraliteit, noemen we dan ook een **doorbraakproject**. Deze projecten helpen ons de klimaattransitie voor de hele stad (en ruimer) te versnellen.

Daarnaast zijn er interventies die op een andere manier waardevol en nodig zijn om de wijk Linkeroever klimaatneutraal te maken. Het zijn bestaande klimaatacties die we opschalen of versnellen, of nieuwe acties die we in het leven roepen om in te spelen op een huidige of toekomstige behoefte: meer deelfervoer, begeleiding en (financiële) ondersteuning voor huiseigenaars, een energiemakelaar die helpt bij grote installaties met zonnepanelen, ... Zo'n interventie noemen we een **strategische actie**.

Per thema lijsten we de verschillende acties op en maken we duidelijk of het om een doorbraakproject of een strategische actie gaat.

Gebouwen

Hoe kunnen we de CO₂-uitstoot van de vele en diverse gebouwen op Linkeroever tegen 2030 drastisch reduceren?

- > Realisatie warmtenet op restwarmte
- > Renovatie meergezinswoningen
- > Renovatie eengezinswoningen
- > Vernieuwing patrimonium Woonhaven Antwerpen
- > Renovatie winkels, kantoren en bedrijven(terreinen)

Realisatie warmtenet op restwarmte

In samenwerking met Fluvius werkt Antwerpen aan de aanleg van een stadsbreed warmtenet, dat tegen 2050 zal voorzien in de helft van de warmtebehoefte. Gezien de vele hoogbouw en de nabijheid van industrie die duurzame restwarmte produceert, dient Linkeroever als proefgebied voor dit warmtenet.

Collectieve wijkrenovatie met behulp van fossielvrije energiehubs

DOORBRAAKPROJECT

© Henderyckx Aerial Photography

Hoe kunnen we appartementsgebouwen snel van het gas of de stookolie afhalen als er nog geen warmtenet is? De stad wil dit doen door gebouwen tijdelijk aan te sluiten op een mobiele warmtepompcentrale (een fossielvrije energiehub) die voor de nodige warmte zorgt. Het geld dat normaal gesproken naar de renovatie van de oude stookplaats zou gaan, kan dan gebruikt worden om de buitenkant van het gebouw duurzaam te verbeteren. Dit verlaagt niet alleen het energieverbruik, maar ook de woonkosten, vooral voor kwetsbare groepen. Gebouwen kunnen later op het warmtenet aangesloten worden, dat flexibel wordt uitgebouwd. Daarnaast kunnen de

energiehubs als tijdelijke back-up dienen terwijl het warmtenet wordt aangelegd. Tijdens dit project moedigt de stad bewoners aan om mee te denken over collectieve renovatiemogelijkheden en zoekt ze naar manieren om de omgeving groener te maken.

Doelgroep: Mede-eigenaars, sociale huisvestingsmaatschappij en sociale huurders

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Aansluitbeleid warmtenet versterken om maximaal aantal grote gebruikers te bereiken

Om een vlotte uitrol van het warmtenet mogelijk te maken - ook voor kleinere verbruikers - onderzoekt de stad hoe ze zoveel mogelijk grote verbruikers (met een streefcijfer van 85%) kan aansluiten op het warmtenet en welke voorwaarden ze kan opleggen.

Doelgroep: Eigenaars van gebouwen met grote verbruiken

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Renovatie meergezinswoningen

Op Linkeroever woont 80% van de inwoners in een appartementsgebouw dat in mede-eigendom is. De complexe structuur van deze mede-eigendommen en de significante onderhoudsachterstand van dit type gebouwen vereisen een specifieke aanpak en afstemming.

Hoe energetische renovatie appartementsgebouwen financieren

DOORBRAAKPROJECT

Ingenieursbureau Gevelinzicht ingenieur-architecten gaat met ondersteuning van financiële en juridische experts een nieuw model onderzoeken. Het gaat om een “rollend fonds”, op maat van een vereniging van mede-eigenaars van een appartementsgebouw. Een alternatieve financieringsaanpak zorgt ervoor dat de meerderheid van de eigenaars zich blijft engageren om energetische renovaties te laten uitvoeren. Bij dit project wordt bekeken of modellen die gangbaar zijn in andere contexten (zoals bij wooncoöperaties, leasing ...) ook voor een vereniging van mede-eigenaars toepasbaar kunnen zijn.

Doelgroep: Mede-eigenaars en syndicus

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Gevelinzicht ingenieur-architecten

Heating-as-a-service voor kleine/middelgrote appartementsgebouwen

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

NON.energy is een innovatieve start-up die warmtepompen op huurbasis en als totaalpakket wil aanbieden - inclusief garantie, service en monitoring. Door klanten financieel en technisch te ontzorgen, wil het bedrijf een oplossing aanbieden om gebouwen sneller fossielvrij te verwarmen. NON.energy zet een platform op voor lokale installateurs die duurzame technieken gebruiken en leidt ze op om warmtepompen te plaatsen. Bovendien wil het bedrijf de haalbaarheid van het project verder onderzoeken, aan de hand van vijf pilotprojecten in kleine tot middelgrote meergezinswoningen.

Doelgroep: Mede-eigenaars en syndicus

Schaal van de actie: Wijk Linkeroevers

NON.energy

Appartementsgebouwen klaarmaken voor warmtepomp door aanpassing stooklijnen

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

Als onafhankelijk kennisplatform en ledenorganisatie moedigt Pixii verenigingen van mede-eigenaars in de wijk Linkeroever aan om de instellingen van hun verwarming te analyseren en te optimaliseren. Het doel is om eigenaars te overtuigen hun verwarmingssysteem zodanig aan te passen dat de gebouwen op een lagere temperatuur kunnen worden verwarmd. Voor deze optimalisatie werkt Pixii samen met een ingenieursbureau gespecialiseerd in duurzame energiesystemen, en een expert in participatieprocessen. Ze onderzoeken of de gebouwen meteen kunnen overstappen op warmtepompverwarming, of in de toekomst kunnen aansluiten op het

stedelijke warmtenet - en of er eerst nog andere aanpassingen nodig zijn. Pixii biedt ook ondersteuning aan de verenigingen van mede-eigenaars om hun gebouwen verder te verduurzamen en te isoleren.

Doelgroep: Mede-eigenaars en syndicus

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Pixii / PassiefhuisPlatform vzw

Warmtetransitieplan Linkeroever uitvoeren met nieuwe instrumenten en opschaling renovatiebegeleiding

De stad maakt voor Linkeroever een warmtetransitieplan op, met per bouwtypologie een warmte- en renovatiescenario. De warmteregisseur zorgt voor nieuwe instrumenten en schaaft de renovatiebegeleiding op, om de wijk af te koppelen van fossiele brandstoffen.

Doelgroep: Mede-eigenaars en syndicus

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Stad Antwerpen

Verhuurders aanzetten tot energetische renovatie van panden met stedelijke investeringssubsidie

De stad moedigt verhuurders aan om hun huurpanden energetisch te renoveren door een extra subsidie aan te bieden. Deze subsidie verbetert de kwaliteit van de woningen en houdt de huur betaalbaar. In het kader van de Vlaamse Mijn VerbouwPremie vallen verhuurders standaard in de hoogste inkomenscategorie, wat hen recht geeft op de laagste premie. De extra stadssubsidie zorgt ervoor dat verhuurders dezelfde steun krijgen als die van de middelste inkomenscategorie. Deze steun geldt voor isolatiewerken aan daken, buitenmuren, vloeren, ramen en deuren. Verhuurders kunnen deze premie bovendien combineren met de Vlaamse Mijn VerbouwLening en/of de Mijn VerbouwPremie.

Doelgroep: Verhuurders

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Stad Antwerpen

Energiesprong bij renovatie meergezinswoningen stimuleren met stedelijke investeringssubsidie

De stad biedt verenigingen van mede-eigenaars een premie aan om appartementsgebouwen grondig energetisch te renoveren tot EPC-label A of B. Deze premie betaalt tot 20% van de investering terug. Bij een fossielvrij scenario voorziet de stad een extra bonus.

Doelgroep: Verenigingen van mede-eigenaars

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Gebouwgebonden langetermijnfinanciering voor renovatie appartementsgebouwen opschalen

KBC Bank en Verzekering ontwikkelt een gebouwgebonden langetermijnfinanciering voor verenigingen van mede-eigenaars. Door dit product gericht te communiceren en toe te passen op Linkeroever, verlaagt de drempel om appartementsgebouwen ingrijpend energetisch te renoveren.

Doelgroep: Verenigingen van mede-eigenaars

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Vermindering onroerende voorheffing energetische renovatie

Wie in de stad Antwerpen zijn woning of gebouw fossielvrij verwarmt met een warmtepomp, of door een aansluiting op het warmtenet, kan rekenen op een vrijstelling van de gemeentelijke toeslag op de onroerende voorheffing gedurende 6 jaar.

Doelgroep: Eigenaars van woning of appartement

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Matchmaking en netwerking van professionals met verenigingen van mede-eigenaars om energieverbruik te verminderen

Samen Klimaatactief (SKA) zal op Linkeroever verschillende groepen samenbrengen om de klimaatdoelen voor 2030 te halen. Aan de ene kant gaat het om de vereniging van mede-eigenaars (VME's) van grote appartementsgebouwen, aan de andere kant gaat het om diverse aanbieders van producten en diensten die kunnen helpen deze doelen te bereiken.

Doelgroep: Mede-eigenaars en syndici, bedrijven

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Renovatie eengezinswoningen

De eengezinswoningen in de wijk Linkeroever concentreren zich voornamelijk in een aantal eenheidswijken: een bel-etage wijk, een tuinwijk ... Deze eenheidswijken bieden kansen voor collectieve renovatieprojecten, gekoppeld aan een energievoorziening op wijkniveau.

Ruimtelijk energetisch toekomstbeeld eenheidswijken onderzoeken

DOORBRAAKPROJECT

De stad verkent de mogelijkheid om een visie voor energiegebruik en ruimtelijke planning te ontwikkelen voor een specifieke wijk op Linkeroever, zoals een bel-etage wijk of tuinwijk. Deze visie moet de basis vormen voor het ontwerpen en transformeren van zowel privé- als openbare ruimtes. Voor privéruimtes kunnen stedelijke planningsinstrumenten - zoals criteria voor het goedkeuren van isolatie van buitengevels - helpen deze visie te realiseren. De publieke ruimtes kunnen daarin volgen, met behulp van investeringen van de stad en partners zoals Fluvius, in lijn met deze toekomstvisie. Na een evaluatie kan deze aanpak uitbreiden naar andere wijken en gebouwen in Antwerpen.

Doelgroep: Bewoners Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Warmtetransitieplan Linkeroever uitvoeren met nieuwe instrumenten en opschaling van de renovatiebegeleiding

De stad maakt voor Linkeroever een warmtetransitieplan op, met per gebouwtype een warmte- en renovatiescenario. De warmteregisseur zorgt voor nieuwe instrumenten en schaaft de renovatiebegeleiding op, om de wijk af te koppelen van fossiele brandstoffen.

Doelgroep: Individuele woningeigenaars

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Vernieuwing patrimonium Woonhaven Antwerpen

Woonhaven Antwerpen huisvest 44% van de inwoners van Linkeroever, van wie de meesten in een van de 19 hoogbouwblokken op het Europark wonen. De sociale huisvestingsmaatschappij trekt volop de kaart van duurzame energische vernieuwing en nieuwbouw.

Klimaatneutrale vernieuwing woontorens sociale woonwijk Europark

DOORBRAAKPROJECT

© Filip Dujardin

De 19 woontorens van de sociale woonwijk Europark worden vernieuwd door renovatie of nieuwbouw tot (minstens) klimaatneutrale gebouwen. Woonhaven Antwerpen trekt hierbij volop de kaart van innovatieve bouwtechnieken: nieuwe groen-blauwe structuren, duurzame mobiliteit, circulair bouwen, nieuwe planmatige concepten, innovatieve bouwmethodes en dito energieconcepten. Daarmee verhoogt de sociale huisvestingsmaatschappij het ambitieniveau en versnelt ze het renovatieproces waar mogelijk.

Doelgroep: Sociale huurders

Schaal van de actie: Wijk Europark (Linkeroever)

Woonhaven Antwerpen

Duurzame wijkrenovatie eengezinswoningen Woonhaven Antwerpen

DOORBRAAKPROJECT

© Woonhaven Antwerpen

In een wijk met grondgebonden sociale huurwoningen zal Woonhaven Antwerpen een concreet renovatieaanbod uitwerken, om ze versneld energieneutraal te maken. De sociale huisvestingsmaatschappij zal onderzoeken hoe de volledige gebouwschil van bewoonde eengezinswoningen versneld kan worden vernieuwd, met behulp van duurzame technieken. Bij de start van de renovatie wordt ook gezorgd voor (collectieve) productie van hernieuwbare energie, in combinatie met energieopslag. Naast het onderzoek naar een nieuw technisch renovatieconcept worden de mogelijkheden

bekeken om nieuwe financiering voor wijkrenovatie aan te trekken en een succesvol participatief traject met bewoners af te leggen. De toepassing op deze wijk - met een combinatie van sociale huurwoningen en koopwoningen - heeft als doel het nieuwe renovatieaanbod te kunnen aanwenden in andere stadswijken.

Doelgroep: Sociale huurders en eigenaars privaat gezinswoningen

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Woonhaven Antwerpen

Innovatieve (ver)nieuwbouw met circulaire toets Blancefloerlaan

DOORBRAAKPROJECT

© Filip Dujardin

Woonhaven Antwerpen realiseert momenteel - met financiële steun van de Vlaamse overheid voor innovatieve projecten - een ver(nieuw)bouwproject van 115 wooneenheden aan de Blancefloerlaan. Dit project zet in op circulair materiaalgebruik (bijv. recuperatie van materialen binnen het eigen patrimonium, of gebruik van bio-based materialen voor gevel- en dakopbouw), energiemonitoring (gebouwbeheersysteem) en collectieve klimaatrobuuste tuinen.

Doelgroep: Sociale huurders

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Woonhaven Antwerpen

Sociale huurders sensibiliseren over energieverbruik door inzet van energieadviseur

Om haar sociale huurders in de wijk actief te betrekken bij de energietransitie werft Woonhaven Antwerpen een energieadviseur aan. Deze expert informeert en begeleidt sociale huurders om hun energie- en waterverbruik te verlagen en installaties correct te gebruiken.

Doelgroep: Sociale huurders

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Woonhaven Antwerpen

Renovatie winkels, kantoren en bedrijven(terreinen)

Hoewel de tertiaire sector op Linkeroever slechts een beperkt aandeel heeft in de CO₂-uitstoot, bieden winkels, kantoren en bedrijven(terreinen) wel opportuniteiten om klimaatactie te ondernemen.

Governancemodel om verduurzaming bedrijventerreinen te stimuleren

DOORBRAAKPROJECT

© Sky Vision

Collectieve projecten voor de verduurzaming van bedrijventerreinen kunnen meer impact hebben dan afzonderlijke, individuele projecten per bedrijf. Wanneer bedrijven echter willen samenwerken, beschikken ze vaak niet over de juiste instrumenten en governance modellen om collectief actie te ondernemen. KBC Bank en Verzekering zet zo'n model op, waarbij bedrijven gestructureerd hun project kunnen aanpakken en zich kunnen organiseren. Op deze manier kunnen ze beroep doen op een valabele partner die makkelijker contracten kan afsluiten met derden, zoals aannemers, financiële instellingen en overheden. Door samenwerking

tussen de bedrijven via een governance model met een bijhorend stappenplan te vergemakkelijken, wil de financiële instelling de bereidheid tot collectieve actie verhogen om bedrijventerreinen te verduurzamen.

Doelgroep: Bedrijven(terreinen)

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

KBC Bank en Verzekering

Van bedrijventerrein tot creatieve hotspot om te wonen en werken

DOORBRAAKPROJECT

© Lucid

Het bedrijventerrein Combori is een oude industriële site op Linkeroever van meer dan 36.000 m², met een imposante bakstenen hal, gelegen naast de grootschalige woonwijk-in-ontwikkeling Regatta. Projectontwikkelaar Vooruitzicht en PMV herontwikkelen het bedrijventerrein tot een stedelijke werk- en woonlocatie. De site wordt omgetoverd tot een creatieve hotspot, met zowel woningen als ruimte voor innovatieve bedrijven in de stedelijke logi- en mobitech. Deze hub is de fysieke verankering van een innovatie-ecosysteem, waarbij verschillende stakeholders samenwerken om duurzame oplossingen te bedenken, te

maken en te testen. Dit ecosysteem bestaat uit overheden, overheidsinstellingen, kennisinstellingen, bedrijven en burgers. Met dit project gaat Vooruitzicht voor propere lucht in de stedelijke omgeving, vergroening van het openbaar domein, sociale en mobiele inclusie en economische duurzaamheid.

Doelgroep: Overheden, overheids- en kennisinstellingen, bedrijven en burgers

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Vooruitzicht

PMV

Matchmaking en netwerking van professionals met tertiaire sector om energieverbruik te verminderen

Om de CO₂-uitstoot op Linkeroever te verminderen, brengt Samen KlimaatActief lokale handelaars en bedrijven in contact met aannemers, installateurs en studiebureaus. De focus ligt op de energetische renovatie van gebouwen en energiebesparing in productieprocessen.

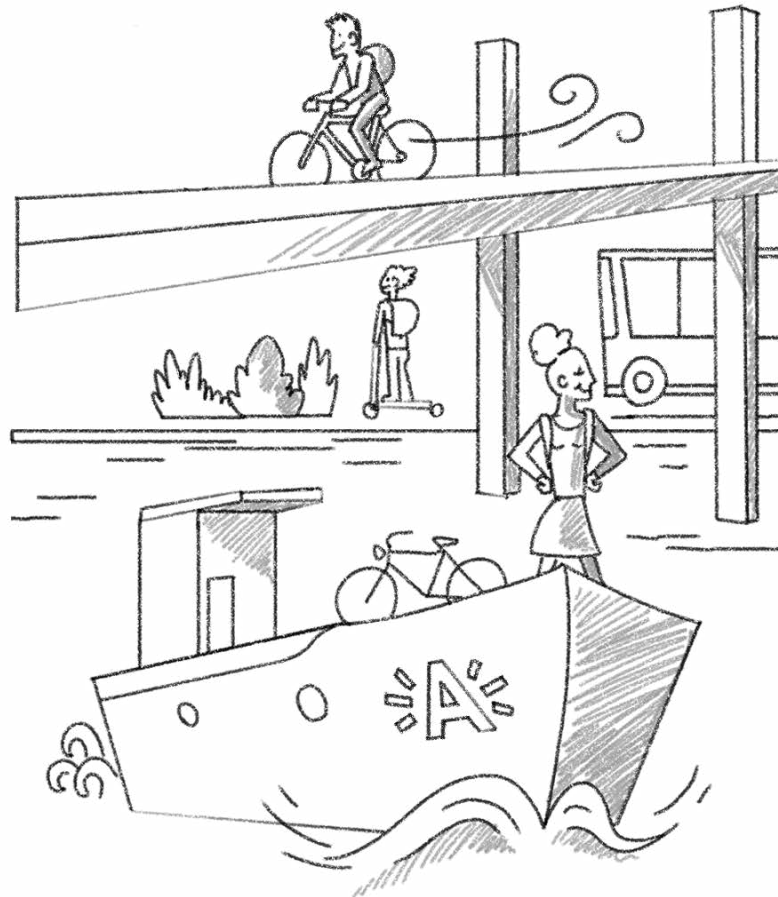
Doelgroep: Bedrijven, aannemers, installateurs en studiebureaus

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Samen Klimaatactief

Mobiliteit en transport

Hoe kunnen we de CO₂-uitstoot, veroorzaakt door verplaatsingen op Linkeroever, tegen 2030 drastisch reduceren?

- › Gemotoriseerde verplaatsingen vermijden
- › Van privé autogebruik naar ander vervoer
- › Versneld overstappen naar emissievrij vervoer
- › Van eigen vervoer naar gedeeld bezit

Gemotoriseerde verplaatsingen vermijden

Geen betere manier om gemotoriseerde verplaatsingen van zowel personen als goederen te verminderen dan ze gewoon zoveel mogelijk te vermijden. De stad bouwt onder meer 'slimme mobiliteitsschakels' en onderzoekt de haalbaarheid van innovatieve logistieke oplossingen.

Fijnmazig netwerk van off-street pakketautomaten en afhaalpunten

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

Dit project vermindert de impact van logistiek verkeer door het maximaal bundelen van stromen, evenals het vermijden van onnodige verplaatsingen als gevolg van 'mislukte' leveringen aan huis (bij met name e-commerce). De stad zoekt partners om een fijnmazig netwerk van off-street pakketautomaten en afhaalpunten te stimuleren en te faciliteren.

Doelgroep: Alle bewoners van Linkeroever die pakketten aan huis laten leveren

Schaal van de actie: Linkeroever als piloot, indien gunstig opschaling in andere stadsdelen (Antwerpen)

Overslaghub om handelaars en ondernemers efficiënter te beleveren

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

Door in te zetten op een centrale B2B-overslaghub aan de rand van Linkeroever kunnen handelaars en ondernemers efficiënter beleverd worden en overbodige logistieke verplaatsingen vermeden worden. Een overslagpunt laat bovendien toe om de *last mile* in stedelijk gebied uit te voeren met voertuigen op maat van de stad. De stad zoekt hiervoor naar partners.

Doelgroep: Logistieke dienstverleners en handelszaken op Linkeroever

Schaal van de actie: Linkeroever, indien nodig ook omliggende wijken (Antwerpen en Zwijndrecht)

Watergebonden (bouw)logistiek transport van en naar Linkeroever

DOORBRAAKPROJECT

© Sigrid Spinnox

De stad zal met dit project de mogelijkheden en het potentieel op Linkeroever onderzoeken om bepaalde transportstromen via het water te laten verlopen. In tweede instantie kan er een pilootproject uitgewerkt worden, bijvoorbeeld met (bouw)logistiek transport.

Doelgroep: Logistieke dienstverleners, bouwsector

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Stad Antwerpen

‘Slimme mobiliteitsschakels’ uitbouwen die het slim combineren van vervoersmiddelen aanmoedigen

De stad moedigt bewoners en bezoekers aan om de meest aangewezen (combinatie van) vervoersmiddelen te gebruiken. Door mobiliteitsknooppunten uit te bouwen en op te waarderen tot ‘slimme schakels’ sluiten verschillende vervoersmiddelen naadloos op elkaar aan.

Doelgroep: Bewoners en bezoekers Linkeroever

(iedereen die zich verplaatst), P+R-gebruikers

Schaal van de actie: Stad Antwerpen en ruimer

Stad Antwerpen

Werkgevers via bereikbaarheidsmanagers inschakelen om woon-werkverkeer te verduurzamen

Om het woon-werkverkeer van (middel)grote bedrijven te verduurzamen, schakelt de stad bereikbaarheidsmanagers in. Ze sluiten samenwerkingsovereenkomsten met bedrijven af en zorgen onder andere voor een mobiliteitsscan, duurzaam bereikbaarheidsadvies en een lerend netwerk.

Doelgroep: Werkgevers actief in de stad Antwerpen

Schaal van de actie: Stad Antwerpen en ruimer

Stad Antwerpen

Wandel- en fietsnetwerk op Linkeroever versterken langs de Schelde

Om toekomstige overstromingen te voorkomen verhoogt de Vlaamse overheid de dijken in Antwerpen. De stad grijpt deze kans aan om op Linkeroever een nieuwe, 6 kilometer lange groene wandelpromenade langs de Schelde aan te leggen, in een natuurlijk landschap.

Doelgroep: Wandelaars en fietsers (inclusief pendelaars)

Schaal van de actie: Stad Antwerpen en ruimer

Van privé autogebruik naar ander vervoer

Als verplaatsingen onvermijdelijk zijn, kan je ook voor een shift naar de fiets of collectief transport gaan. Denk hierbij aan een extra overzetveer, een fiets- en voetgangersbrug over de Schelde, een treinstation op Linkeroever, een modal split voor grote evenementen en fietslessen ...

Bijkomend elektrisch overzetveer tussen Scheldeoevers inzetten

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

De Schelde vormt een belangrijke natuurlijke barrière voor duurzame verplaatsingen. Nochtans is personenvervoer over water een volwaardig alternatief voor andere vervoermiddelen. Tijdens de werken aan de Voetgangerstunnel in 2023 werd een bijkomend elektrisch overzetveer in gebruik genomen. Dit veer bleek al snel erg populair en leverde een sterke bijdrage aan de modal shift. Na afloop van de werken aan de tunnel onder de Schelde werd het veer echter stopgezet. Door het veer terug in te zetten, zorgen we voor een bijkomende duurzame verbinding tussen beide oevers. De keuze voor een fossielvrij vervoermiddel zorgt mee voor een schoner en kwaliteitsvol leefmilieu.

Doelgroep: Werknemers/bezoekers stad

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust

Scheldeoever-verbinding voor voetgangers en fietsers bouwen

DOORBRAAKPROJECT

© SBE + OMGEVING

Met het project De Grote Verbinding maken de Vlaamse overheid en de stad de Antwerpse Ring niet alleen rond voor auto's, maar ook voor fietsers. In het noorden komt er, samen met de Oosterweeltunnel, een comfortabele fietstunnel. In het zuiden komt er een fiets- en wandelbrug over de Schelde ter hoogte van de Kennedytunnel, met een opengaand deel voor scheepvaartverkeer. De nieuwe brug wordt een snelle en vlotte verbinding tussen beide Schelde-oeveren in het zuiden van de stad. De brug zal ook zorgen voor een verbinding tussen de Ringparken en de vele fiets- en wandelpaden rond, van en naar de stad. Ze zal dus

bijdragen aan de stedelijke ambitie om een modal shift te realiseren waarbij minder dan de helft van de verplaatsingen met de auto gebeurt.

Doelgroep: Fietsers en voetgangers
Schaal van de actie: Stad Antwerpen

De Vlaamse Waterweg nv

stad Antwerpen

Treinstation Antwerpen-West realiseren als deel voorstadsnetwerk

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

De trein vormt een goed alternatief voor de Antwerpse Ring en de geplande fiets- en wandelbrug. De aansluitingen in de stations Antwerpen-Zuid en Antwerpen-Berchem, net als de zeer beperkte reistijd met de trein tot in deze stations, zorgen ervoor dat een treinstation op Linkeroever potentieel heeft om uit te groeien tot een belangrijk knooppunt voor deze stadswijk. De stad dringt er bij de NMBS op aan om het station Antwerpen-West te openen als essentieel onderdeel van de uitbouw van een samenhangend voorstadsnetwerk. De spoorlijn Antwerpen-Gent ligt perifeer ten opzichte van de bewoonde delen van Linkeroever: een degelijke en snelle

bereikbaarheid van het station moet dus onderzocht worden. In dat opzicht kunnen ook de fossielvrije bussen (zie verder) een bijdrage leveren. Op die manier kan een bijkomende Scheldekruising op lokaal niveau gerealiseerd worden.

Doelgroep: Treinreizigers (inclusief pendelaars)
Schaal van de actie: Stad Antwerpen

stad Antwerpen

Modal split voor alle grote evenementen invoeren met minstens 60% duurzame verplaatsingen

De stad wil organisatoren aansporen en verplichten om voldoende maatregelen te nemen zodat evenementen goed bereikbaar zijn en verplaatsingen aangenaam verlopen. Voor grote evenementen legt de stad een modal split op met minstens 60% duurzame verplaatsingen.

Doelgroep: Bezoekers grote evenementen
Schaal van de actie: Stad Antwerpen en ruimer

Fietslessen voor doelgroep met beperkte toegang tot mobiliteit organiseren

De stedelijke fietsschool verzorgt lessen voor volwassenen die (veiliger) willen leren fietsen. Ook sociale organisaties kunnen een aanbod op maat aanvragen. Dit verhoogt de kansen van mensen met beperkte toegang tot mobiliteit.

Doelgroep: Personen die niet kunnen fietsen (vaak kansengroepen)
Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Versneld overstappen naar emissievrij vervoer

Gemotoriseerd verkeer met weinig of zonder uitstoot geniet de voorkeur. De lage-emissiezone wordt ook op Linkeroever stelselmatig verstrengd. Er komen meer publieke laadpalen en vanaf 2027 zijn alle bussen emissievrij.

Lage-emissiezone voor wegverkeer stapsgewijs verstrengen

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

Linkeroever maakt deel uit van de lage-emissiezone. De regelgeving voorziet in 2026, 2028 en 2031 een stapsgewijze verstrenging van de toegangscriteria om oudere, meer vervuilende voertuigen te weren. Vanaf 2026 zijn enkel dieselveertuigen met emissienorm Euro 6 toegelaten, vanaf 2028 wordt dit Euro 6d. Vanaf 2031 zijn dieselveertuigen enkel toegelaten met een tijdelijke toelating tegen betaling. Voor benzinevoertuigen verstrengen de normen in 2026, 2028 en 2031 respectievelijk naar Euro 3, Euro 4 en Euro 6. Dit zorgt voor een versnelde verschoning van wagens die zich in de wijk Linkeroever verplaatsen.

Doelgroep: Bewoners en bezoekers met ouder voertuig

Schaal van de actie: Stad Antwerpen en ruimer

Versnelde omslag naar fossielvrij openbaar vervoer op Linkeroever

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

Emissievrij openbaar vervoer is essentieel om de uitstoot van CO₂ terug te dringen. Omdat Linkeroever deel uitmaakt van de lage-emissiezone, zal al het regulier openbaar vervoer dat de Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn er organiseert tegen 2027 fossielvrij zijn. Ook met de komst van de Oosterweelwerken en de bijhorende nieuwe groenstructuur kan dit op Linkeroever best versneld gebeuren. Door het verhoogde comfort (denk bijv. aan het wegvallen van storend geluid en trillingen) en de moderne uitstraling zullen fossielvrije bussen de aantrekkelijkheid van het openbaar vervoer op Linkeroever verder verhogen. Hierdoor ontstaat als aanvulling op de

tram-as een kwalitatief onderliggend netwerk, dat bovendien rekening houdt met de uitdagingen op het vlak van klimaat en luchtkwaliteit. Op deze manier wordt ook het alternatief voor autoverplaatsingen verder versterkt.

Doelgroep: Tram- en busgebruikers (inclusief pendelaars)

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn

Laadinfrastructuur op Linkeroever verder uitbouwen volgens stadsprincipes

De transitie van fossiele naar elektrische wagens vraagt om een uitgebreid netwerk van laadinfrastructuur. Op termijn bevindt die zich op privaat terrein en in diverse laadstations. In de overgangsfase voorziet de stad laadinfrastructuur op publiek domein.

Doelgroep: Elke (potentiële) bestuurder van een elektrisch aangedreven voertuig

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

AG Mobiliteit en Parkeren Antwerpen

Versnelde omslag naar fossielvrije bedrijfswagens op Linkeroever

De federale overheid moedigt de omslag naar fossielvrije wagens aan, met nieuwe regels voor de fiscale aftrekbaarheid van bedrijfswagens en de CO₂-bijdrage voor salariswagens. Tegen 2030 zouden nagenoeg alle bedrijfswagens op Linkeroever fossielvrij moeten zijn.

Doelgroep: Zowel werkgevers als bewoners van Linkeroever die gebruik maken van een bedrijfswagen

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Federale overheid

Van eigen vervoer naar gedeeld bezit

Samen met haar mobiliteitspartners zal de stad inzetten op de uitbreiding en de vindbaarheid van verschillende types van deelmobiliteit op Linkeroever: (elektrische) deelwagens, deelfietsen, cargobikes, deelsteps ... De stad moedigt bewoners aan om in te zetten op deelmobiliteit.

Awarenesscampagne rond autodelen voor bewoners

In het kader van haar bewonersaanpak zet Slim naar Antwerpen in op communicatiecampagnes rond autodelen en de vele voordelen ervan. Samen met de deelauto-aanbieders werkt de stad een probeeraanbod voor bewoners uit. Indien nodig worden incentives voorzien.

Doelgroep: Bewoners

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Aanbod en zichtbaarheid deelmobiliteit op Linkeroever verhogen en verstevigen

De stad wil op Linkeroever het aanbod en de zichtbaarheid van deelmobiliteit verhogen en verstevigen: er komen meer dropzones, slimme autodeelplaatsen aan 'slimme mobiliteitsschakels' en ook potentiële overstappunten.

Doelgroep: Bewoners en bezoekers (werknemers, pendelaars, recreanten ...)
van Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Uitbreiden deelfietsnetwerk op Linkeroever

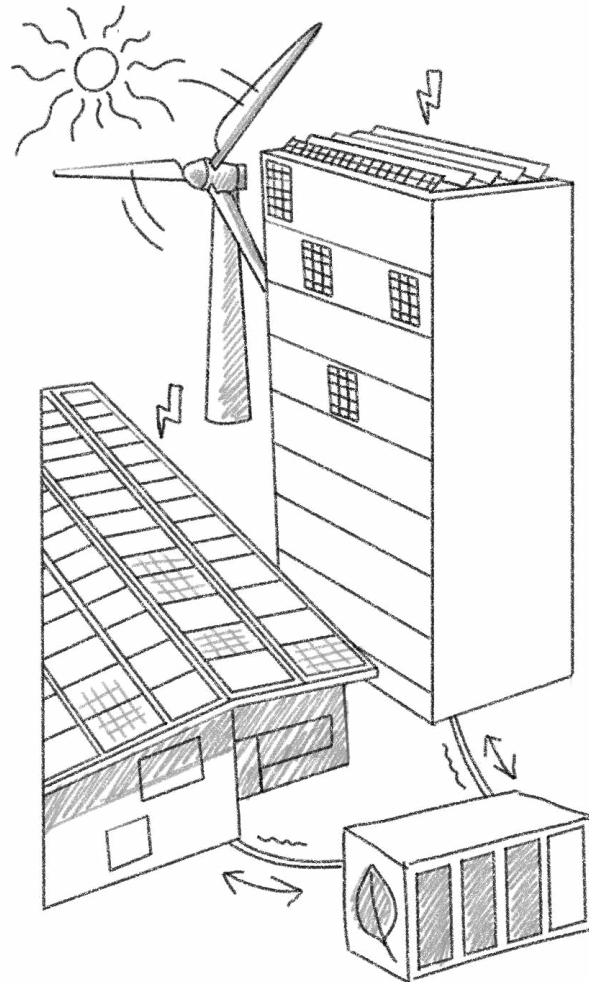
Om de park-and-ride, het overzetveer en het centrum van de stad beter met elkaar te verbinden, wordt het deelfietsnetwerk op Linkeroever met vier stations uitgebreid. Dit zorgt voor een beter aanbod in de wijk, met aansluiting bij het huidige netwerk.

Doelgroep: Bewoners en bezoekers Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Hernieuwbare energie

Hoe kunnen we de productie en het gebruik van hernieuwbare energie op Linkeroever maximaliseren?

- › Meer hernieuwbare energie opwekken
- › Energiepositieve nieuwbouw realiseren

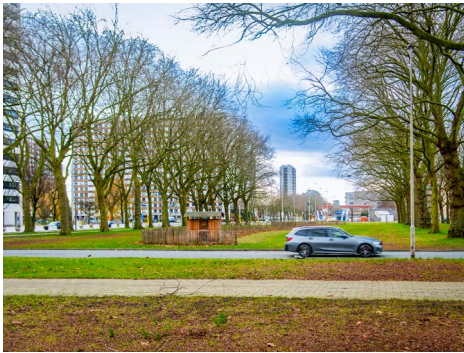
Meer hernieuwbare energie opwekken

Zonne- en windenergie bieden grote kansen om op termijn te evolueren naar een duurzaam en CO₂-neutraal energiesysteem. Elektriciteit is een haalbare en beproefde technologie om die oneindige hoeveelheid energie te capteren en te gebruiken.

Hoe woontoren energiepositief maken met zonnepanelen aan de gevel

DOORBRAAKPROJECT

© Frederik Beyens

Ingenieursbureau Gevelinzicht ingenieur-architecten werkt, samen met de vereniging van mede-eigenaars, aan een energetische gevelrenovatie van een woontoren op Linkeroever. Samen met fabrikanten onderzoekt Gevelinzicht of zonnepanelen aan de gevel ('building-integrated PV') een meerwaarde kunnen creëren voor hoogbouw, en of deze voldoen aan de brandveiligheidsnormen in België. Kunnen investeringen in zonnepanelen opbrengsten genereren voor een "rollend fonds" dat de energetische renovatie van appartementsgebouwen kan financieren?

Doelgroep: Mede-eigenaars van één woontoren op Linkeroever

Schaal van de actie: Woontoren op Linkeroever

 Gevelinzicht ingenieur-architecten

Hernieuwbare energie van bedrijfsdaken aan sociale huurders leveren

DOORBRAAKPROJECT

© Sky Vision

Met het project 'EnergieLink' promoot het vastgoedbeheerbedrijf LAMMP de plaatsing van zonnepanelen bij de dienstensector en de industrie op Linkeroever, om zowel een economisch als een sociaal rendement te behalen op hun vastgoed. De opgewekte energie gaat in eerste instantie naar de bedrijven zelf. De energieoverschotten worden verdeeld via 'power purchasing agreements' (overeenkomsten om stroom af te nemen). Via een nieuwe manier van onderlinge afrekening, die LAMMP aan het onderzoeken is, kunnen bedrijven een betere vergoeding voor hun energieoverschotten krijgen. Daardoor kan dit overschot aan duurzaam

opgewekte energie tegelijkertijd nuttig besteed worden. Zo zouden huurders van bijv. sociale woningen kunnen genieten van energie tegen een lagere prijs. Op deze manier wil LAMMP de dienstensector en de industrie verduurzamen, en tegelijk energiearmoede aanpakken.

Doelgroep: Bedrijven en bewoners Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Klimaatneutrale evenementenlocaties op Linkeroever uitbouwen

DOORBRAAKPROJECT

© Lucid

Stad Antwerpen wil in de wijk Linkeroever verschillende klimaatneutrale evenementenlocaties uitbouwen. Dit wil de stad doen door organisatoren van evenementen te ondersteunen bij het overschakelen op het gebruik van 100% elektrische energie. Waar mogelijk wordt dit gekoppeld aan de productie van hernieuwbare energie. De stad doet zelf de nodige inspanningen om deze omschakeling te vergemakkelijken.

Doelgroep: Organisatoren van evenementen op Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

‘Zonnemakelaar’ biedt eigenaars van grote daken advies en hulp om er zonnepanelen op te plaatsen

Een door de stad aangestelde ‘zonnemakelaar’ zal eigenaars van grote daken activeren, ondersteunen en ontzorgen om zonnepanelen op hun dak(en) te plaatsen. Deze onafhankelijke partij benadert deze eigenaars proactief en verstrekt ze desgewenst gratis advies.

Doelgroep: Bedrijven Linkeroever

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

(Collectieve) productie hernieuwbare energie combineren met energieopslag bij renovatie en nieuwbouw

Bij renovatie op wijkniveau - of van een collectief woongebouw - wordt van bij de start een (collectieve) productie van hernieuwbare energie geïntegreerd. Dit wordt gecombineerd met energieopslag, die cruciaal is om de piekbelasting van het net op te vangen.

Doelgroep: Publieke en private eigenaars van collectieve woongebouwen waarvoor renovatieplannen worden/werden opgesteld

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

Energiepositieve nieuwbouw realiseren

Door de verschillende ontwikkelingen kunnen we evolueren naar energie-neutrale en zelfs energiepositieve projecten. Hiervoor zijn partnerschappen nodig tussen projectontwikkelaars, de stad en andere overheden.

Bedrijventerrein Katwilgweg ontwikkelen als klimaatpositieve wijk

DOORBRAAKPROJECT

© Jasper Léonard

Op het bedrijventerrein Katwilgweg plant projectontwikkelaar Ghelamco 'Nova West': een toekomstbestendige gebiedsontwikkeling. Deze klimaat- en natuurpositieve, levendige en multifunctionele wijk zal nauw verbonden zijn met de stad. Nova West streeft ernaar koolstofvrij te zijn. Zo komt er een warmtenet met restwarmte van datacentergebouwen, die ook warmte kunnen leveren aan andere locaties in de buurt. Tegelijkertijd voorziet de overtollige elektriciteit - die ter plaatse door zonnepanelen wordt geproduceerd - de datacenters van stroom. Nova West zal het delen van energie tussen producenten en consumenten vergemakkelijken, en

zorgen voor duurzame verwarming voor woningen en de tertiaire sector. De wijk zet in op duurzaam waterbeheer met waterneutrale gebouwen, wat natuurlijke habitats creëert en de omgeving leefbaarder maakt.

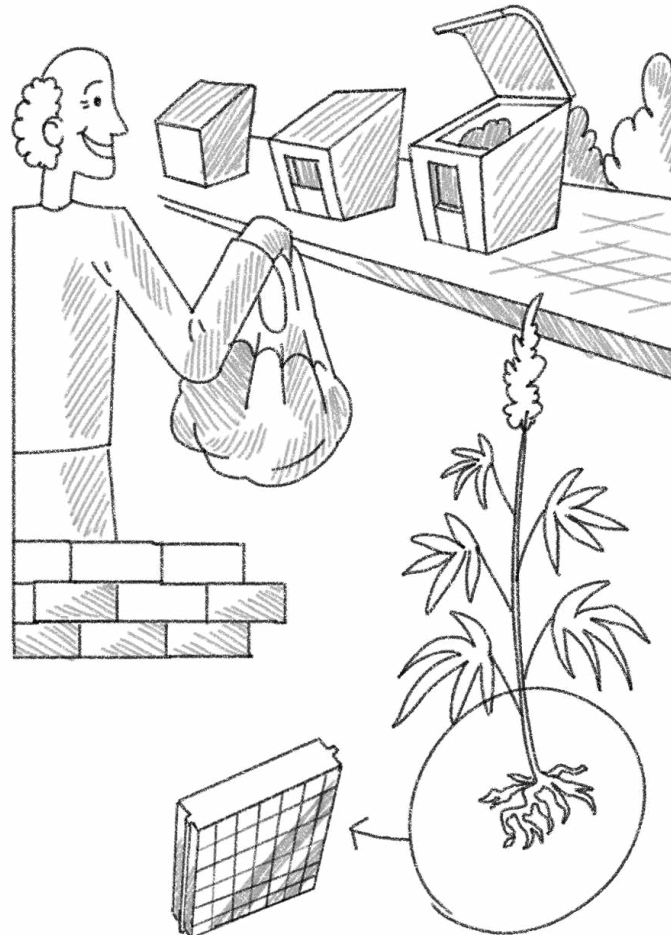
Doelgroep: Bedrijven en bewoners

Schaal van de actie: Bedrijventerrein Katwilgweg (Linkeroever)

Ghelamco

Materialen

Hoe kunnen we de CO₂-uitstoot op Linkeroever, veroorzaakt door het gebruik en de verwerking van materialen, tegen 2030 drastisch reduceren?

- › Afvalophaling verduurzamen
- › Circulaire economie ondersteunen

Afvalophaling verduurzamen

Antwerpen wil gescheiden afvalaanbieding voor haar inwoners gemakkelijker maken. Om haar restafvalcijfer verder te doen dalen, heeft de stad de afgelopen jaren sterk ingezet op het verlagen van de recyclagedrempel. Door haar schaal-grootte en bouwtypologie biedt de wijk Linkeroever mogelijkheden om de afvalophaling verder te verduurzamen.

Mini- en maxi-recyclagepunten op Linkeroever om lokaal gescheiden afval op te halen

Niet elke inwoner geraakt vlot op het recyclagepark. De stad wil de drempels voor gescheiden afvalaanbieding verder verlagen. Dit doet ze onder meer met tijdelijke recyclagepunten in de buurt, waar burgers hun afval gesorteerd heen kunnen brengen.

Doelgroep: Bewoners Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Slimme sorteerstraten in de hele wijk Linkeroever

De hele wijk Linkeroever is uitgerust met slimme sorteerstraten, die pas geledigd worden als ze bijna vol zijn. In sorteerstraten kan op elk moment elke fractie afval gebracht worden: ideaal voor appartementsbewoners die de ruimte niet hebben om thuis te sorteren.

Doelgroep: Bewoners Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Circulaire economie ondersteunen

De stad wil projecten ondersteunen die inzetten op circulariteit. Om meerwaarde te creëren worden bestaande materialen en producten zo lang mogelijk gedeeld, verhuurd, hergebruikt, hersteld, opgeknapt en gerecycleerd. Op deze manier wordt de levenscyclus van producten uitgebreid. Het kiezen en promoten van innovatieve bouwmaterialen en -processen zorgt bovendien voor een actieve CO₂-besparing.

Onderzoek CO₂-neutrale en -verlagende bouw- en isolatiematerialen

DOORBRAAKPROJECT

© Dries Luyten

Binnen de vastgoedprojecten Regatta en Combori op Linkeroever onderzoekt projectontwikkelaar Vooruitzicht, samen met AG Real Estate, de toepassing van CO₂-neutrale of -verlagende materialen. Dit kan gaan van alternatieven voor gebakken gevelsteen tot biologische isolatiematerialen.

Doelgroep: Bouwbedrijven en aannemers

Schaal van de actie: Regatta en Combori (Linkeroever)

Vooruitzicht

PMV

Ontwikkeling afwegingskader om bij herontwikkeling woonblokken voor renovatie of nieuwbouw te kiezen

Om woonblokken te renoveren wil de stad een helder afwegingskader opmaken, dat duidelijkheid schept voor huurders en eigenaars. De waarde en kwaliteit van de bebouwing zijn hierbij belangrijk, alsook de ecologische afweging tussen renoveren of slopen.

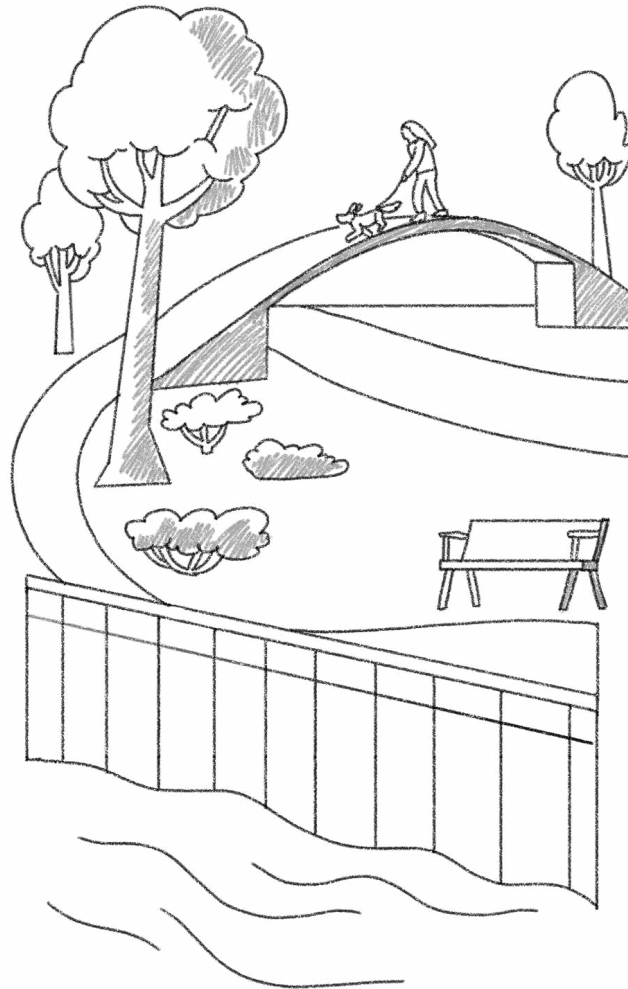
Doelgroep: Huurders en eigenaars

Schaal van de actie: Stad Antwerpen

stad Antwerpen

Groene infrastructuur

Hoe maken we Linkeroever klimaatrobuust?

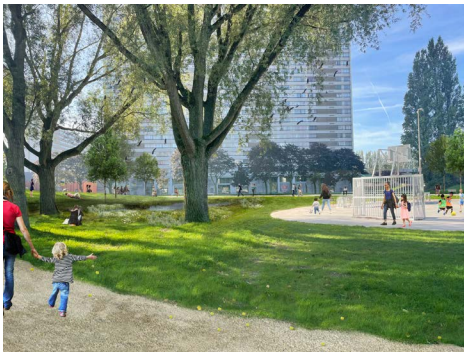
Nieuwe (landschaps)parken als ecologische en recreatieve bouwstenen

Binnen dit thema worden - in het kader van de missie - de volgende drie acties uitgevoerd: de realisatie van een nieuw landschapspark voor de sociale woonwijk Europark; de realisatie van een nieuw landschapspark op en langs de Scheldeboorden; de realisatie van het leefbaarheids- en overkappingsproject Ringpark West.

Realisatie nieuw landschapspark voor sociale woonwijk Europark

DOORBRAAKPROJECT

© Bureau Bas Smets

Het Masterplan Europark en het daaraan gekoppelde landschapsonwerp vormen een schakel tussen de grote landschapstructuren van Linkeroever. Een organisch padensysteem en bijkomende bomen vormen de levensaders van de wijk. Het gemotoriseerd verkeer wordt geconcentreerd aan de randen van de buurt. Het landschapsonwerp versterkt drie grote systemen in de sociale woonwijk: water, bos en open vlakte. Deze drie dragende elementen vormen niet alleen ecologische bouwstenen, maar worden ook als recreatieve bouwstenen van het park ingezet. De realisatie van het nieuwe landschapspark in de sociale woonwijk versterkt de klimaatrobustheid van de hele Linkeroeverwijk.

Doelgroep: Bewoners en bezoekers Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Realisatie nieuw landschapspark op en langs de Scheldeboorden

DOORBRAAKPROJECT

© Bureau Bas Smets

Om de stad te beschermen tegen mogelijke overstromingen, worden de dijken opgehoogd. Dit wordt gerealiseerd door de Vlaamse overheid, als onderdeel van het Sigmaphan. Dat plan legt de hoogte van de dijk vast en verdeelt het gebied in een buitendijks en binnendijks landschap. Het binnendijkse landschap wordt vandaag gekenmerkt door grote open graszones met hoog opgaande bomen. Om het blauw-groene netwerk op Linkeroever te versterken, past de stad (waar mogelijk) het profiel van het terrein aan, vult ze beplanting aan met soorten die goed gedijen in de zanderige ondergrond, en zorgt ze voor maximale infiltratie van het water in

de grond. Buitendijks wordt het waardevolle slikken- en schorrenlandschap zoveel mogelijk behouden en (waar mogelijk) uitgebreid.

Doelgroep: Bewoners en bezoekers Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

Realisatie leefbaarheids- en overkappingsproject Ringpark West

DOORBRAAKPROJECT

© OMGEVING | De Urbanisten | Ney & Partners

Ringpark West omvat drie leefbaarheidsprojecten en kadert binnen het toekomstproject De Grote Verbinding. In totaal bestaat het toekomstproject uit zeven Ringparken en de Scheldebrug. Het ontwerpteam De Urbanisten-Omgeving-COBE maakte een visie op voor een aansluitend geheel van geluiddempende schermen en groene bermten langs het fietsnetwerk van Ringpark West. Het fietsnetwerk op Linkeroever wordt sterk uitgebreid en maakt zo de verbinding tussen het Waasland, de haven en de stad - over en onder de Schelde. Op recreatief en ecologisch vlak worden de vandaag bestaande grote natuur- en recreatiegebieden op Linkeroever

met elkaar verbonden. Via nieuwe ecodeucten, beekjes en fiets- en wandelpaden kunnen mensen en dieren zich vrijer verplaatsen in de natuur. De Charles de Costerlaan wordt onthard en gaat op in een samenhangend nieuw groengebied.

Doelgroep: Bewoners en bezoekers Linkeroever

Schaal van de actie: Wijk Linkeroever

© Viviane Vermeiren

Bekijk 'Linkeroever Klimaatneutraal 2030' online op magazine.antwerpen.be/linkeroever-klimaatneutraal →

Zelf een idee om mee te werken aan een klimaatneutraal Linkeroever? Aarzel niet om ons te contacteren. Zowel particuliere als private initiatieven komen in aanmerking.

Vragen, opmerkingen of suggesties in verband met deze publicatie? Contacteer dan het projectteam Linkeroever Klimaatneutraal 2030 via missielinkeroever@antwerpen.be.

Redactie en eindredactie

Stad Antwerpen | Stadsontwikkeling | Klimaat & Leefmilieu
in samenwerking met Shtick

Verantwoordelijke uitgever

Dirk Peeters, Grote Markt 1, 2000 Antwerpen

Grafische vormgeving

Shtick

Wettelijk depotnummer

D/2024/0306/42

Beeldmateriaal

De meeste foto's in deze publicatie werden gemaakt door Viviane Vermeiren in het kader van een opleiding fotografie aan het CVO Pro. Haar portfolio kreeg als titel 'Linkeroever. Een wereld van verschil'.

Disclaimer

Deze publicatie is een uitgave van stad Antwerpen en werd redactioneel afgesloten op 7 juni 2024. Aan de verzameling en verwerking van de gegevens in deze publicatie werd de grootst mogelijke zorg besteed; echter valt een fout niet uit te sluiten.

Partners

In samenwerking met:

Gevelinzicht

Lamp

NON
ENERGY

Nieuwe partners om onze missie te helpen slagen zijn zeer welkom.

Met steun van
de Europese Unie

www.linkeroeverklimaatneutraal.be